

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

29. Arimæ & Omura ab idolol. ob Christi fide[m] euertuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

meidam verò ad hoc venientem ea dignatus est veneratione quam vir potuisset Principi exhibere, considere secum in folio iussit, tum secum discumbere, post hæc sibi per solidam noctem fidei arcana explicare; fructu quem dies consequens ostendit, misit Almeida regiū diploma quo ius illi dabatur amplissimum Euangelij toto regno vulgandi; apertas præterea literas quibus vniuersos Cœnozuensium clausos ditione, ad Christianum cultum inuitabat; adiunxit his ipsi ab aula nobilem qui esset fidus comes, & apud populum testis Regiæ voluntatis.

29. Tam lætis ouans successibus, vtroque in Omuræ, & Arimæ Regno Christiana res ferebatur, vt ne palmum quidem cultui ethnico videretur in iis relictura, quantumuis de nostris operarios tantæ spei, haberet paucissimos; cum improuisa vtroque tempestas, omnia in exitium vertit; in rebellionem ciues, in arma populum, in fugam reges, in depressionem vltimam Christianos. Procellæ huius auctores Æoli, duodecimvirum Magistratus, à quibus Omura regebatur. Hi suam iniuriam, & probrum muneris quod gerebant, interpretati Regis factum, in expulsis regno Religionibus patriis, ritu nouo suscepto, & inducto, eiectis Bonziis, deletis igne eorum cœnobiis & templis, idque suo quod illos vrebatur acrius, nullo vel consilio, vel assensu: ergo offensæ communionem inuicem proritati vindictam coniurant, primùm clandestinis molitionibus, cum necdum apertis valerent, simulant velle fieri Christianos, (& sunt Iapones simulandi artifices maximi) rem tamen in longum, ex proposito trahunt, & Bartholomæum Principem optimum in dies differunt, cui non erat cernendo acies tam obtusa vt verbis illorum fidei plus daret quam dissimulata perfidiæ: quare Turrianum per literas monuit, si Omurenses duodecim viri Vocoxuram venirent erudiendi Christianis doctrinis, probaret illos bimestri spatio, terna quotidie occupatos schola, quantum enim dabatur intelligi, metus erat non leuis, ne certa in Christum odia, fucipicti amoris tegerent, & ab adeunda quidem Vocoxura longè illis animus aberat, sed dum eximunt tempus, laruam iis detraxit opportunitas consilij improbi, statura quadam Augusti Luna imminebat ritus erga Regis defuncti statuam à Rege obeundus, quam thure posito vaporabat, & proclinati reuerentia corporis venerabatur quasi rem diuinam, Bartholomeus tunc non idem qui olim, à sacrilegio veteri abhorrens, loco soliti suffitus, detractam altari statuam cremauit, cerimoniam impiam eius deflagratione extincturus, occasione hac duodecimviri haud paulo latiores, quàm si millies statuam vaporasset, absque mora Gottondonum adire per litteras, defuncti Regis nothum; iniuria nefas illi describere, exstimulare, si quid honor posset, ad detergendam defuncti maculam Turriani & Regis sanguine, eius enim auctorem spargebant Turrianum, nec sardo cantatum classicum, Regni angulo pridem tenebat se agrè Gottondonus, paterno imperio exclusus, Bartholomeum spectabat non alio quàm de tyranni spectantur oculo; arrectus de cæteris in occasiones, si
quam

Arimæ &
Omura ab
idolol. ob
Christi fide
cucatur.

quam forte sibi rerum volubilitas præberet ad ius suum armis asserendum. Neque hominis ambitum moli tantæ tollendæ vis impar retardavit, quod promissione duodecimvirum confideret; qualicumque se septimum exercitu mouisset, accessura suis concitati populi arma, & Faribum arrogantia, opibus, milite pollentem, arcium quatuor beneficiarium Toparcham Regi pridem offensum, suas simul acturum partes; ac in Regis caput sic erat ab iis instructa proditio; Turrianum verò pellicere Omuram laborabant, vbi eum haberent crudelitati suæ deuotam victimam, ad hoc tam callidas probabilesque dedere operas, vt Regem ipsum scelesti consilij ministrum adhiberent, licet contraria omnia cogitantem, bis à se Vocoxuram Ludouicum misit Præfecti Omuræ germanum enixè vrgens Turrianum, adesset quamprimum: Regi Arimæ fratri suo fixum inaugurari sancto Baptismate; Reginæ vxoris eandem esse mentem, vti pollicita fuerat, expectari ab iis qui se in diuinis erudirent; ex verò omnia non item quod sequitur, duplex illi ab duodecimviris offerri solum ad ædificium ædis sacræ, festinaret venire, & optare pietati fidelium vtrum censeret conducibilius; sed profectionem Omurensem diuina bonitas ab Turriano commodè auertit, nihil insidiarum suspicante; verum ad eam cumprimùm vocatus est, paranda edendaque professione solenni occupato; cum autem secundum vrgeretur, periculosissimè ægrotante; proditiōnis totus furor in Ludouicum refusus est, is cum Turriano dum ex insidiis Vocoxuram inter & Omuram expectatur, comparens statim inuaditur ensibus, interrogatur quid de Turriano, moxque Faribus insontem nudato acinace obruncat: inde Omuram versi, percurfare illam cum perduelli Magistratu, & Regem Gottondonum insanis vocibus acclamare; sed cum turbam sequacem, quam multam animo finxerant non viderent, noctu ignem Regiæ, post vrbi etiam subdidere; in cassum vtrumque; per ferrum, & ignes Bartholomeus Rex optimus, incertum quo sospite euasit; vitæ quidem dubius aliquandiu, cum sat tuto illam credi posse putaret nemini, latuit igitur per aliquod tempus in syluæ intimo recessu Sinensi vsus ad necessaria, furtim sibi cautèque suggerenda; ethnico illo sed constanter fido, & tenaciore honesti, quam vtilis cupido, quare illum Rex sibi postea, imperioque restitutus, & beneficium erga se agnouit, & cum familia condignis præmiis ornauit. Vocoxuram postmodum Gottondonus occupat, funditque se procul in Arimæ Regem seditio, qui ab rebeli consobrino fugatus item Regno, vix vitam seruauit incolumem, & peribant Germanis Regibus duo illa Regna miserabilem in modum, nisi quod ex iis nondum erat rebellione occupatum parens Xingandonus sustinisset sua grauitate. Prodiit senex in publicum, & factione Bonziorum quibus semper fuerat addictus, ruinam inhibuit postremam: ad nostros quod attinet, vbi Vocoxuram de funesta Omuræ conflagratione, & Regis eiectione fugam nuntiatum, Christiani omnes Turriano instare cum lachrymis, eriperet sese exitio protinus, vitam eius momento pendere; neminem à perduellibus ita curiosè indagatum iri,

nec tam cupidè ad necem petendum, & iam Omura petitos adfuturos sub primam lucem Vocoxuræ; sibi etiam tamen si magnam partem extraneis certum esse, subductis quæ essent pretij, alicuius, terras alias quaerere, à præsentis exitio tutas, donec placitum Deo foret meliora tempora referre: ac de se quidem & socio, Turriani mens eadem fuit, statimque alter longa naui, seu iunco sublatus, Froes & Fernandes onerariam conscendit Christianorum mercatorum, qui egregiè ab armis, & militibus cõparati, spreto hostium incurfu in portu constitere. Turriano certè acerbior nulla mors venire potuit vastatione Vocoxuræ, tunc quidem iam captæ, post paulum direptæ, demum incendio traditæ, cuius & flammæ spectabat gemens, & vaporem proximus hauriebat. Dissipatis inter hæc Iaponia omni, Arimæ, & Omuræ cladibus, famaque vt solet earum colossos supra verum enormes, circumferente primis aspectibus populi; de Bartholomei nece ab coniuratis occisi iurabatur, de sepulta ruinis impetij illius gloria, de Christiana re stirpitus euulsa & perdita, de interfectis illius præconibus, vel exterminatis, quæ dum in Bungo iactarentur, cæloci ausus est nauigantium ethnicorum F. Ludouicus Almeida se credere, exploraturus quæ fors Patres in iis turbis maneret; vel opem laturus si adhuc viuerent: incredibile est quot sannas, conuitia, vitæ pericula verarar ad portus singulos, quos leucatum spatio quinquaginta ex itinere libauit: at quò tandem deinceps nempe Vocoxuram? at enim nullam esse, consumptam flammis ædem sacram (vt erat re ipsa) frustra illam conatis ab incendio tueri duabus Christianorum nauiculis: sed pungebatur longè acerbis Bonziorum importuna exprobratione, legem Christianam Deorum & hominum odiis criminose pro more damnantium; quod secum vbique bella, incendia, euerfiones urbium, populorum strages, eiectiones regum circumferret, si vnus, si verus, si potens Christianorum Deus, Bartholomeo suo cur tantoperè defuisset: has inter veteres improborum hominum cantiones Ximabaram appulit, inuenitque mediæ ciuium suorum minutam parte, hanc ipse olim ad fidem adduxerat, interque alia, vrbis regionem præcipuam in ea reliquerat insignem Neophytorum domibus quadringentis, volenti exscendere ad eos reuifendos, denuntiata est certa mors ab amicis, si vel in conspectum se daret; quare fortis vid. ri ne superuacaneè ambiret, monuisse contentus de suo appulsu, illico habuit magno numero cimbarum ad nauim suam Christianos, viros, pueros, omnes infinis instantes precibus clam ad se diuerteret, nec se temporibus tam iniquis pia destitueret consolatione, cunctis verò ad se certatim illum trahentibus, ita omnibus satisfecit, vt quæ illi domus hospitio fuit, omnes exciperet, audireturque illic ab omnibus, de diuinis tractans, à primis tenebris ad vsque auroram, de constantia præsertim Christiani propositi fortiter ad mortem retinendi. Longè alia ipsi hospitalitatis vrbinitas obrigit Cocinozi Regis Arimæ portu, vnisque ferè habitato Christianis, quam velut diuinans apud se facile coniecit, dum illam quam medio in campo solenni more crucem statuerat, multum oculis

lis requisitam, nusquam vidit, quod amarè dolenti, fingentique animo
 variam facti causam, adest remigio celeri è terra Phaselus, nauique ip-
 sius ex aduerso consistit immobilis, inde alter eorum à quibus solis age-
 batur, magna voce, vetat illum pedem in solo ponere, quin & priusquam
 illucesceret sequens dies portu edicit facessere. Arimæ Regem Xengan-
 donum cuius nomine hæc iubebat, nolle suis vsquam in ditionibus Ma-
 gistros. legis quæ tantum malorum filiis intulisset, orbassetque regno
 alterum, quod esset Christianus; alterum quod Christianus esse vellet:
 quibus dictis omnem peruolitans vicatim Cocinozum poenam capitis re-
 petito præconio indixit omnibus quicumque rectum Almeida præbe-
 rent. Quare solus in portu, à terra procul diem illum egit, nisi quod
 nocte intempesta, Christianorum nobilium ad eum cimba tacitis remigi-
 bus accessit, consolatura magis afflictum tot cladibus, quam leuamen-
 tum aliquod ab eo acceptura. Excusata enim necessitate negandi hospi-
 tij, postremo supplicio indicta; de sua suorumque Cocinozensium in
 Christo firmitate dixere tam assèueranter vt Almeida lachrymas cierent,
 tam alacri læto eorū generositate, erat enim & huius Christianitatis quo-
 dammodo parens, qui porrò esset in præsentis rerum status ex iis didicit,
 redisse Xengandonum ad Regni clauum; Bonziorum impulsu natorum
 maximum Arimæ Regem damnasse exilio; religiones auitas, Christo
 eiurato, imperasse omnibus Christianis, & succisa cruce templum solo
 æquasse; at enim aiebant magnificè; nos ad saxa & ligna de genibus
 colenda, quis tandem mortalium adigat? & Deo debitos honores, dæ-
 moni à nobis extorqueat; mille prius cum vxoribus & liberis oppetemus
 mortes. Potest nobis Xengandonus vitam, Christum eripere non pò-
 test: flagitabantque ex Almeida exorari sibi à Deo seu vitam seu mor-
 tem, vtrumvis illi placuisset, tantum professione non indignum sancti-
 moniæ Christianæ, hinc post mutuas salutationes hi ad sua regressi; per-
 gens Almeida, Vocoxuram septembris 20. legit.

Quadragesimus currebat dies ex quo Bartholomeus Rex nunc obses-
 sus, nunc profugus, nunquam cælesti auxilio, nunquam fide in Christum
 solida defectus, vitam ægrè per casus varios trahebat, cum visum deni-
 que summo Regi restituere illum in suam Omuram, si minus tranquilla
 in pace, Regni saltem recepti potentem, & dominum, quod significare
 Turriano non distulit, datis ad eum per illustrem clientem autographis
 literis, quibus paucas solum notabat arces quæ adhuc starent à perduel-
 libus. Regis victoriam, veluti propriam celebrare Vocoxuræ naues
 oneraria & longa, tormentorum fragore, & diuersorum ignium festa
 luce. Gratulaturus Regi Turrianus, vices suas commisit sancto seni, qui
 Firandensi olim Regi ab secretis Seriba, tunc Patrum adiutor præconem
 Euangelij agebat, eratque Christianis aded venerandus vt in eius ample-
 xum Rex ipse interdum procurreret; patremque nominaret. Turrianum
 suum noua per hunc salute impertit, spondens vt primum Regni motus
 interquiescerent, profecturum se ad eum visendum, se iam Faribum Lu-

30.
 Rex Omurz
 hostes suos
 profigat.